

Kurzusleírás (tematika)

Kurzus neve (alcím, ha van): Kritikai elméletek 2. / Mindennapi tudás, művészeti praxis, kritikai gyakorlat, részvételi muzeológia				
A kurzus oktatója/i, elérhetősége(i): Frazon Zsófia				
Kód: M-DE-401	Kapcsolódó tanterv (szak/szint): DEMA	A tantárgy helye a tantervben (szemeszter): 2	Kredit: 5	Tanóraszám: 3 Egyéni hallgatói munkaóra: 114
Kapcsolt kódok: -	Típus: szeminárium	Szab.vál-ként felvehető-e? -	Szab.vál. esetén sajátos előfeltételek:	
A kurzus kapcsolatai (előfeltételek, párhuzamosságok):				
A kurzus célja és alapelvei:				
Tanulási eredmények (fejlesztendő szakmai és általános kompetenciák): <i>Tudás:</i> <i>Képesség:</i> <i>Attitűd:</i> <i>Autonómia és felelősségvállalás:</i>				
A kurzus keretében feldolgozandó témakörök, témák: Frazon Zsófia Mindennapi tudás, művészeti praxis, kritikai gyakorlat, részvételi muzeológia A kurzus célja, hogy kritikai módon tárgyalja a társadalomtudományi kontextusban működő múzeumok (társadalmi múzeumok) néhány olyan társadalomtudományi fordulattal összefüggő praxisát, melyekben fontos, hogy a tudomány/kutatás egy múzeumban (gyűjteményekhez kapcsolva) zajlik, hogy a diszciplináris keretek kinyílnak más tudományok felé, és hogy a tudás demokratizálódása részvételi és együttműködési folyamatokhoz kapcsolódik. A kurzus során alapvetően két „felfedezési” folyamatot tárgyalok: az egyik, amikor a 20. század eleji klasszikus avantgárd felfedezi az etnográfiai/etnológiai múzeumot és tárgyakat, a másik, amikor az irodalomtudomány felfedezi a hagyományos etnográfákat és monográfiákat. Míg az első létrehoz(hat)ja az etnográfiai tárgyak másfajta, esztétikai olvasatát, addig a másik alapvetően járulhat hozzá a tudás demokratizálódásához. Továbbá míg az első mai nézőpontból rámutat a kolonializmuskritika fontosságára, ennek múzeumi lehetőségeire, addig a második a narratív fordulat múzeumi lehetőségeit tárgyalja. Tehát a kurzus fókuszja két elméleti és módszertani változás, és az, hogy mi az, ami ezekből a múzeumokban megvalósítható, továbbgondolható és izgalmas terep. A kurzus első alkalmi során a két kritikai gondolkodásmód elméleti és fogalmi kérdéseit, legfontosabb irodalmát mutatom be, majd a kurzus nagyobb részében olyan Néprajzi Múzeum kiállítási és gyűjteményi példák kritikai elemzésére vállalkozom, amelyek kapcsolódtak ehhez a gondolkodásmódhoz. A két alapkérdés, hogy egyfelől miként tölthetők fel a múzeumi tárgyak a múzeumon kívüli mindennapokkal és a hétköznapi tudással (öndokumentáció, saját hang, személyes részvétel); másfelől miként tölthetnek el közös időt kutatók és művészek egy múzeumban, ez miként vezet közös gondolkodáshoz és autonóm alkotófolyamathoz, amelyben az antropológus nem elméletalkotó, hanem partner. Tehát tudásdemokratizálódás és az esztétika és művészet szerepe lesznek a kulcsmotívumok.				

1. Bevezetés: az akadémiai, a terepkutatás, a múzeumi és a művészeti kutatás különbségei: fogalmak, módszerek, interpretáció, szövegszerűség, vizuális nyelv
2. ELSŐ KÉRDÉS: Hogyan változik a múzeumi tárgyak interpretív szerepe, ha a múzeumi feldolgozás nemcsak a formai és a funkcionális leírásra tér ki, hanem a tárgyhasználók tapasztalatait is rögzíti?
3. Múzeumi példák 1.: olvasókönyv, elő archívum és tanulmányi kiállítás (Plasztik művek; Etnomobil; Tárgyas ragozás)
4. Múzeumi példák 2.: szomszédság, találkozási hely, kézikönyv, közösségi gyűjtőkampány (MaDok LABOR; Ellenpedagógia a tóparton; ...NYITOTT MÚZEUM...; Tigristár)
5. MÁSODIK KÉRDÉS: Hogyan változik a múzeumi beszédmód, ha a részvételi folyamat nem a hétköznapi tudás integrálására irányul, hanem a művészet és a művészek felé nyit?
6. Művészeti kutatás / tudományos kutatás
7. Múzeumi példák 3.: játéktér (Mindig mindenkinek mindent)
8. Múzeumi példák 4.: vendégség, közösség (Láthatatlan spektrumok)
9. Múzeumi példák 5.: Perspektívák – művészet és etnográfia (MNG; NM állandó)
10. Múzeumi példák 6.: közös koncepció és értelmező fordítás (Az ismeretlen gyűjtemény; adatszobor)
11. Múzeumi példák 7.: átrajzolás és összeolvasás (Székátiratok)
12. Múzeumi példák 8.: tekintetek játéka (A tekintély felfüggesztése)

Irodalom

diszkurzivitás

Lázár Eszter: Diszkurzivitás szócikk in: Curatorial Dictionary

<http://tranzit.org/curatorialdictionary/index.php/szotar/diszkurzivitas/>

interpretáció

Geertz, Clifford 1994 *Az értelmezés hatalma. Antropológiai írások*. Budapest, Századvég

Frazon Zsófia - Szakács Eszter: Interpretáció in: Curatorial Dictionary

<http://tranzit.org/curatorialdictionary/index.php/szotar/interpretacio/>

Bachmann-Medick, Doris 2009 *Cultural Turns. Neuorientierungen in den Kulturwissenschaften*. Hamburg, Rowohlt

a kultúra szövegszerű megközelítése

Bachmann-Medick, Doris. Hrsg. 1998 *Kultur als Text. Die anthropologische Wende in der Literaturwissenschaft*. Frankfurt am Main, Fischer

N. Kovács Tímea szerk. 2004 *A fordítás mint kulturális praxis*. Pécs, Jelenkor

N. Kovács Tímea szerk. 1999 *A kultúra narratívái. Narratívák 3*. Budapest, Kijárat kiadó

Roland Barthes 1997 *S/Z*. Budapest, Osiris

writing culture // exhibiting culture

Clifford, James, George E Marcus. Ed. 1986 *Writing Culture. The Poetics and Politics of Ethnography*. Berkeley, Los Angeles, London, University of California Press

Karp, Ivan - Steven D. Lavine Eds. 1991 *Exhibiting Cultures: The Poetics and Politics of Museum Display*. London, Washington D.C., Smithsonian Institution Press

Frazon Zsófia: Kiállított kultúrák in: Curatorial Dictionary

<http://tranzit.org/curatorialdictionary/index.php/szotar/kiallitott-kulturak/>

művészeti kutatás

Hal Foster 2016 A művész mint etnográfus. Cirkart 2016. július <http://www.cirkart.hu/2016/06/24/a-muvesz-mint-etnografus/>

Gadó Flóra 2018 A művész mint. In ...NYITOTT MÚZEUM.. (szerk.: Frazon Zsófia) Budapest, Néprajzi Múzeum http://nyitottmuzeum.neprajz.hu/szocikkek/muvesz_mint

Seregi Tamás A művész mint letölthető:

https://www.academia.edu/25693634/A_m%C5%B1v%C3%A9sz_mint

Julian Klein What is artistic research? JAR Journal for Artistic research https://jar-online.net/en/what-artistic-research?fbclid=IwAR1thHXSc0K5lgSJ43sF4IQ1mst2c6VVAbOdcQtgNi86nrr6WE086_SKJo

múzeumi projektek

Plasztik művek. Alternatív műanyagtörténet a celluloid könyvtáblától a felfújható fotelig. MaDok-füzetek 4. 2007 https://neprajz.hu/kiadvanyok/madok/plasztik_muvek.html

Tárgyas ragozás – szubjektív etnográfia 2013 <https://targyasragozas.hu/index.html>

MaDok LABOR Tárgymutató / Múzeumháló 2014 <https://neprajz.hu/madok/labor-projektek/targymutato.html> // <https://muzeumhalo.neprajz.hu/neprajz.start.php>

Ellenpedagógia a tóparton 2015 <https://ellenpedagogia.neprajz.hu/magyar.00.html>

...NYITOTT MÚZEUM... 2018/2019 <http://nyitottmuzeum.neprajz.hu/>

Tigristár

Láthatatlan spektrumok

Perspektívák – művészet és etnográfia

Tanulásszervezés/folyamatszervezés sajátosságai:

A kurzus menete, az egyes foglalkozások jellege és ütemezésük:

(több tanár esetén akár a tanári közreműködés megosztását is jelezve)

hetente tartott előadás, ötvözve a szemináriumi közös beszélgetéssel

A hallgatók tennivalói, feladatai:

kiállítási napló vezetése az első órán megállapított szempontok alapján; a félév folyamán folyamatosan; de legalább hat alkalommal

a tematikában szereplő két kérdés közül az egyikre egy saját önálló miniprojekt kidolgozása

A tanulás környezete:

egyetemi és múzeumi helyszín

(pl. tanterem, stúdió, műterem, külső helyszín, vállalati gyakorlat stb. a konkrét helyszínt az oktatási titkárok vezetik be a Neptunba!)

Értékelés:

órai részvétel

kiállítási napló

kritikai feladat

(több tanár és tanáronként külön értékelés esetén tanáronként megbontva)

Teljesítendő követelmények:

Értékelés módja:

(milyen módszerekkel zajlik az értékelés: teszt, szóbeli felelet, gyakorlati demonstráció stb.)

Az értékelés szempontjai:

(mi mindent veszünk figyelembe az értékelésben)

Az érdemjegy kiszámítása:

(az egyes értékelt követelmények eredménye hogyan jelenik meg a végső érdemjegyben? pl. arányok, pontok, súlyok)

Kötelező irodalom:

Ajánlott irodalom:

Egyéb információk:

Máshol, vagy korábban szerzett tudás elismerése (validációs elv):

(nem adható felmentés a kurzuson való részvétel és teljesítés alól, felmentés adható egyes kompetenciák megszerzése, feladatok teljesítése alól, más, tevékenységgel egyes feladatok kiválthatók, teljes felmentés adható)

Tanórán kívüli konzultációs időpontok és helyszín:

e-mailes megkeresés alapján, egyeztetett időpontban, lényegében bármikor